

László
nagyváradai megyés püspök körlevele

II. / 2021

Nr. 323/2021.

GONDOLATOK A BETEGEK VILÁGNAPJÁRA – FEBRUÁR 11.

Kedves Paptestvéreim! Krisztusban szeretett testvérek! Kedves jó híveim! Szent II. János Pál pápa 1993-ban rendelte el, hogy minden esztendőben, a Lourdes-i jelenések első napjának évfordulóját a *Betegek Világnapjaként* ünnepelje meg a világegyház. Ebben az évben XXIX. alkalommal, rendkívülinek mondható körülmények között ünnepelhetjük meg ezt a napot, és a betegekre való odafigyelésünk által a **gyógyító találkozás** fontosságára összpontosítunk mindennapi tanúságtevő életünkben. Szembesülve az ágyhoz kötött betegek szenvedésével, a vírusfertőzés okozta félelmekkel, a felebarát gyógyításáért, fájdalmainak enyhítéséért küzdők fáradságos és odaadó munkájával, sok minden átértékelődött bennünk abból, amit eddig életünk normalitásának neveztünk és nem ritkán kiköveteltünk magunknak. Úgy érzem, hogy a több hónapos világjárvány tapasztalata arra kell indítson bennünket, hogy nagyobb odafigyeléssel és önzetlenebb szolgálatkésztséggel forduljunk egymás felé, különös figyelmet fordítva a körülöttünk élő betegekre és hozzátartozóikra, de azokra is, akik a magány okozta lelki sebek terhei alatt szenvednek és várják a gyógyulást.

Mindezekre gondolva, Szent Márk evangélista könyvéből az a történet kötötte le figyelmemet, amelyben a vérfolyásos asszony gyógyulást keres Jézusnál. (Mk 5, 24b-34) A gyógyulás csodáján túl egy sokat mondó történettel szembesülünk, amelyben könnyen ráismerhetünk a jelen idők szülte szorongásokra, félelmekre és keresésekre, de a lehetőségekre is, hiszen testileg-lelkileg megpróbált világunkban valamennyien a gyógyulást és a megújulást keressük.

Nem lehet nehéz számunkra, hogy az evangéliumi vérfolyásos asszony helyzetébe képzeljük magunkat, főleg ha már személyesen vagy szűkebb környezetünkben szembesültünk a testi-lelki egészség hiányával. Ez az asszony a hosszú éveken át viselt betegségtől szeretne megszabadulni, és már mindent feláldozott azért, hogy visszanyert egészséggel állhasson az emberek előtt, nem

megbélyegezve, kítaszítottan és félreállítva. Testi szenvedését ugyanis lelki fájdalom is tetézte: a megbélyegzés terhét hordozta, mivel betegsége miatt akkoriban a tisztátalan emberek közé sorolták őt. A testi gyógyulást keresve méltóságát is szeretne volna visszanyerni, hogy új erővel, felszabadultan és a kihívásokra nyitottan élhessen, ahogyan annyi sok embertársánál látta és tapasztalta környezetében (Mk 5, 25-26).

A sok testi-lelki vívódásban őrlődő asszony számára egy új reménysugár tűnik fel: *„Amikor Jézusról hallott, keresztülfurakodott a tömegen és hátulról megérintette ruháját. (Mk 5, 27)”* Elindul Jézus felé, hogy észrevétlenül megérinthesse az ő ruháját, hiszen benne látja a gyógyulást jelentő erőforrást. Minden rendelkezésére álló energiát arra használ fel, hogy megközelítse azt, aki segíthet rajta ebben a kilátástalan helyzetben. A Jézussal való találkozás tapasztalata pedig nem marad rejtve. Egy olyan dialógus alakul ki Jézus és az asszony között, amelyen keresztül a gyógyulás csodájának a híre eljut mindazokhoz, akik testi-lelki bajaikkal még nem indultak el az Orvos felé. Jézus a csodálatos gyógyulást nem saját hatalmának tulajdonítja, hanem az asszony hitére mutat, aki teret engedett Isten erejének. *„Leányom, hited meggyógyított. Menj békével és maradj egészséges. (Mk 5, 34)”*

Kedves Paptestvéreim! Kedves Testvéreim!

A betegséggel szembeni törekenységünk, kiszolgáltatottságunk megtapasztalása eddig nem ismert méretekben árnyékolta be mindennapjainkat. Az evangéliumi vérfolyásos asszonyhoz hasonlóan a testi szenvedések mellett sok lelki szenvedéssel is szembesülünk. Kapcsolataink, munka- és megnyilatkozási módszereink, állapotbeli köteleltségeink átrendezésével egyre magányosabbakká válunk, miközben paradox módon életterünk biztonlágát őrizlük a természetünkhöz tartozó és annyira óhajtott személyes találkozások, érintések, ölelések, élő szavak kizárásával. A médián keresztül ismételtgetett híradások nyomán, egy beteg világ polgáraiként azt gondolhatnánk, hogy nincs kiút, mert nincs gyógyulás: a fertőzész újabb és újabb formái terjednek, a vakcina tartalékok gyorsan kimerülnek, hosszabbított vagy szigorított tiltások közéz rekesztik mindennapi életünket, országok határait zárják le, és ott vannak a sokféle krónikus diagnózissal kezelt betegek is, akiknek ápolása és gondozása külön figyelmet igényel, és komoly kihívást jelent egy olyan környezetben, ahol az abszolút prioritást most a vírus okozta járvány leküzdése jelenti.

Az evangéliumi történet fontos üzenettel bír ebben a járvány sújtotta időben: **Jézus találkozni akar a beteg világban vergődő emberrel.** A keresett gyógyulást és a betegséggel szembeni védettséget az Ő közelsége jelenti számunkra. Jézus áthalad közöttünk, és bátorít bennünket a vérfolyásos asszony példájának követésére: amikor megtudta, hogy ott halad el Jézus, minden erejét összeszedte, és a közelébe férkőzött, hogy csendesen megérintse Őt. A találkozás pedig létrejött, mert nem csak testi-lelki bajával kereste meg Jézust, hanem hitének fényével és erejével.

Az idei Betegek Világnapján kiszolgáltatottságunk és szabadságvágyunk keresztüztüében meg kell találnunk a jelen idők új lehetőségeit. Az élet értékének vállalásában a testi-lelki egészséget ajándékként kell fogadnunk Istentől, a betegségben pedig az Ő megtalálásának új útját kell felfedeznünk. Valamennyien gyógyulást keresünk, ugyanakkor gyógyulást közvetítők lehetünk: együttérzéssel és egymás iránti türelemmel saját magunk és egymás gyógyítói lehetünk. Rá kell találnunk az „*egymás terhét hordozók*” útjára, hogy rajtunk keresztül mások is megtapasztalják a gyógyító Mester jelenlétét.

„*Gyógyító találkozások és boldogító kapcsolatok*” címmel szerveztek továbbképzési sorozatot betegápolók számára. Aktualizáljuk ezt a programot a saját életünkre, és teremtsük meg a lehetőségét annak, hogy járvány idején, megfelelő elővigyázatossággal, de annál nagyobb szeretettel és odaadással **gyógyító jelenléte**t tudjunk felkínálni testi-lelki betegségben sínylődő testvéreinknek. Velük, ápolóikkal és családtagjaikkal építsünk **boldogító kapcsolatokat** környezetünkben.

Kedves Paptestvéreim! Kedves Testvéreim! Ezen gondolatok fényében, a testi-lelki gyógyulás nagy ajándékát kívánom minden beteg testvéremnek, az egészségesektől pedig együttérzést és a szolgálat szeretetteljes vállalását kérem, valamennyietekkel együtt Isten gyógyító és gondoskodó szeretetébe ajánlva az egész világot.

(Ismertessék a Betegek Világnapján vagy az azt követő vasárnap szentmiséin.)

* * *

Nr. 324/2021.

A BETEGEK KENETÉNEK KISZOLGÁLTATÁSÁRÓL

„A betegek kenetének szentsége különleges kegyelmet ad, mely a beteget bensőségebben egyesíti Krisztus szenvedésével önmaga és az egész Egyház javára; erőt, békességet és bátorságot ad neki, s a bűnöket is megbocsátja, ha a beteg nem tudott gyónni. E szentség olykor, ha Isten akarja, a testi egészség visszanyeréséhez is segítséget nyújt. Ez a szentség minden esetben fölkészíti a beteget az Atya házába vezető útra.” (Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiuma 319. p.)

Megköszönve paptestvéreimnek a betegek látogatásában és ellátásában kifejtett lelkiismeretes munkáját, továbbra is szorgalmazom, hogy fokozott figyelemmel kísérvük a ránk bízott közösségek életét, megtalálva és megismerve azokat a testvéreket, akik betegség miatt lelki támogatásra szorulnak. Vegyük fel velük és/vagy családjukkal a kapcsolatot, felajánlva nekik lelkipásztori szolgálatunkat a betegek meglátogatásával és a szentségek kiszolgáltatásával. A járvány adta körülményekben nagy elővigyázatossággal ugyan, de szolgálatkészen találjuk meg azokat a lehetőségeket, amelyeken keresztül a betegek és szenvedők, valamint családjaik segítségére lehetünk.

A rendszeres beteglátogatás gyakorlatán túl, az elmúlt években, megfelelő előkészület után egyre több plébánián szervezték meg a betegek szentségének kiszolgáltatását a *Betegek Világnapja* alkalmából. A helyi igényekhez igazodva, templomainkban idén is megszervezhetjük a betegek kenetének kiszolgáltatását. Fontos, hogy ezen alkalmakra megfelelő előkészületet biztosítsunk. (ld. mellékelt lap szerint, és/vagy a szentmisék alkalmával, a gyónás és a szentáldozás elvégzésével) A betegek szentségének kiszolgáltatásánál irányt adó számunkra a Magyar Katolikus Püspöki Kar által közölt liturgikus melléklet útmutatása, amely szerint a megkenés egyetlen testrészen is elegendő, elmondva hozzá a szent kenet teljes formuláját. (vö. CIC 1000.k.) A jog (CIC 1000.k. 2.§.) lehetővé teszi, hogy rendkívüli esetben egy arra alkalmas eszköz segítségével kenjük meg a beteget. (pl. egyszer használatos fültisztító pálcikával)

Fentiek értelmében, ahol a betegek szentségének kiszolgáltatását a *Betegek Világnapja* alkalmával, vagy más indokolt alkalommal, szentmise keretében megszervezik, azt a járványügyi előírásoknak megfelelően, az alábbiak szerint kell végezni:

- A szentséget kiszolgáltató pap a szentség kiszolgáltatását kísérő szöveget (formulát) magában mondja el, miközben a beteg kezeit vagy homlokát kenje meg egy, a betegek olajába mártott, egyszer használatos fültisztító pálcikával. Minden betegnél külön pálcikát használjon!
- A betegek kenetének kiszolgáltatása előtt és után a pap fertőtlenítsse kezeit és a szentség kiszolgáltatása alatt viselje a védőmaszkot.

A betegek kenetére is vonatkozik a kiengesztelődés szentségével kapcsolatos fontos megjegyzés: még a karanténban lévő betegeknek sem adható feloldozás telefonon keresztül!

* * *

Nr. 325/2021.

A HAMVAZKODÁS SZERTARTÁSA JÁRVÁNY IDEJÉN

Az Istentiszteleti és Szentségfegyelmi Kongregáció útmutatást adott ki a hamvazkodás szertartásának ideiglenes változtatásával kapcsolatosan. Ezen útmutatás szerint a járvány idején a liturgiában előírt hamvazkodás a következők szerint történjen:

Miután a pap imádsággal megáldotta a hamut, és meghintette azt szenteltvízzel, a templomban jelen levő hívekhez fordul, és mindössze **egyetlen egyszer mondja el a Római Misekönyv formuláját**: „*Térjete meg és higgyetek az evangéliumban*” vagy: „*Emlékezzél, ember, hogy porból vagy és porrá leszel!*” Ezt követően a pap lemossa a kezét, felölti a száját és az orrot eltakaró maszkot, majd mindenkit meghamvaz, aki eléje járul, vagy pedig ő maga megy a helyükön maradó hívekhez. A pap ujjai közé veszi a hamut és **minden hívő fejére hint belőle**, anélkül, hogy bármit is szólna vagy bárkit is érintene.

Nr. 326/2021.

SZENT JÓZSEF NAGYKILENCED

Szentatyánk, Ferenc pápa 2020. december 8-án közölt apostoli levelében Szent József-évet hirdetett meg. A nagyváradi Szent József plébánia, valamint az Erdélyi Mária Rádió kezdeményezésére, *Szent József nagykilencedet* indítottuk el, amely ez év szeptemberéig, minden hónap harmadik szerdáján, a liturgikus előírások megtartásával imára, szentmisére és szentségimádásra várja a híveket. A rádió közvetítése által azok is bekapcsolódhatnak, akik betegség vagy más nehézség miatt nem hagyhatják el otthonukat, vagy akik a távolból is erősíteni kívánják az imádkozó és Szent József pártfogását kérők csoportját. Mindenkinek ajánlom, hogy lehetőségeinkhez mérten keresse a bekapcsolódási lehetőséget a kilenced napjainak programjába este 18.00-21.00 óra között.

* * *

Nr. 327/2021.

A NAGYBÖJTI SZENT IDŐ

Előreláthatólag az idejű nagybőjti szent időt is a járvány diktálta körülmények között kell megszerveznünk. Ez ne bátorítson el bennünket attól, hogy megkeressük és megerősítsük a lelki tisztulás és megerősödés lehetőségeit saját magunk és híveink számára. Bár a programok megszervezésénél még mindig óvatosak vagyunk, idejűben gondoljunk ki olyan lehetőségeket, amelyeken keresztül a nagybőjti szentidő kegyelmi forrásait biztosíthatjuk közösségeink számára. A következőket javaslom paptestvéreimnek, akik ebben az időszakban, hivatásuk gyakorlásában még inkább fel kell vállalják a kezdeményező szerepét:

1. A szokásos gyakorlatokon túl, *engedjünk teret a kreativitásnak*. Továbbra is legyen fontos számunkra híveink megszólítása és a találkozási lehetőségek megerősítése azokban a terekben, ahol biztonságos körülményeket tudunk teremteni lelki, illetve közösségépítő programjaink számára.
2. *Tematikus beszédek, katekézések, akár nagybőjti lelkipásztori üzenetek* által próbáljuk híveink elé vinni a készületi idő fontosságát egyéni és közösségi életünk fejlődése érdekében.
3. A plébániáinkon működő lelkiségi csoportokat, az egyháztanácsot, az ifjúságot, a családokat, a szerzeteseket *lelkinapok* vagy *más közösségi programok* által szólítsuk meg, a közösségben és a közösségért vállalt szerepüket próbáljuk hatékonyabbá és vonzóbbá tenni.
4. *Használjuk ki azokat a tereket*, amelyek alkalmasak arra, hogy híveink kisebb csoportjai találkozzanak, és ápolják egymással a kapcsolatot. Használjuk akár a templomainkat, hogy biztonságos környezetben találkozhatnak.
5. Egyházmegyénk templomaiban *szervezzünk tartósélelmiszer-gyűjtést*, amelyekkel a plébánia területén élő nélkülöző családokat támogathatjuk. Tudom, hogy ezt már több plébánián gyakorolják, de szívből ajánlom minden plébános és egyháztanács figyelmébe!

6. A nagybőjti szent időnek van egy missziós jellege is, hiszen a bűnbánatra való meghívás a tanúságtevő hitben való megerősödést is eredményezi. Azt javasolom paptestvéreimnek, hogy az esperesi kerületekben beszéljék meg, és egymással egyeztetve *vállaljanak szolgálatot a szomszédos plébániákon*. Történhet ez úgy, hogy egy-két vasárnapra (pl. nagybőjt negyedik és ötödik vasárnapjára) helyet cserélnek, és a felvállalt plébánia híveit látja el a lelkipásztor, a materben és a filiákban. Ezzel a hívek számára a szentgyónás elvégzésének lehetőségét is biztosítjuk.

* * *

Nr. 328/2021.

A HITOKTATÁSRÓL

A szünni nem akaró járvány nagyon komolyan elgondolkoztat bennünket evangelizáló küldetésünk egyik fontos területével kapcsolatosan. A hitoktatásra gondolok, a hitre való nevelésre, és mindarra, ami hitünk mélyebb megismerését, annak továbbadását és a tanúságtételben való növekedést szolgálja plébániai és iskolai szinten egyaránt. Az elmúlt hónapok tapasztalatai azt mutatják, hogy nem elegendő csak várni a jobb időket. Az iskolai rendszerben is észlelt folyamatok (pl. az online oktatás), minden kritikus megnyilatkozás ellenére arról beszélnek, hogy a nevelés nem csak az ismeretek közléséből áll, hanem a diákok életkorának megfelelő kapcsolatok alakításából, mélyítéséből, és olyan élményekben való gazdagodásból, amelyek lelki-szellemi-érzelmi fejlődésükhöz biztosítanak termékeny táptalajt.

Mindezekből kiindulva le kell szögeznünk, hogy akárcsak emberi fejlődésünk egyéb területein, a hitre való nevelésben *sem lehetnek holt idők, amikor „nem történik semmi”*. Minden „elengedett” idővel egy olyan lehetőséget szalasztunk el, ami már soha nem tér vissza. A családok beszámolóiból tudhatjuk, mekkora kihívást jelent a szülők és a gyermekek számára a jelen idők tanulási módszere az online csatornákon keresztül. Nagyon sok szülő emberfeletti erőfeszítéseket kell tegyen annak érdekében, hogy iskoláskorú gyermekét kísérje, és meg is tartsa az ilyen rendkívüli módszerek követésében. A gyermek-szülő-nevelő kapcsolat átértékelődéséről beszélnek, hiszen személyes találkozások nélkül az oktatói és nevelői munka a virtuális térbe szorult, és csak részben éri el azt, amit a szülő és a nevelő elvár saját magától és a gyermekektől.

Azért említem meg ezeket a szempontokat, mert lelkipásztorként nekünk is feladatunk a reánk bízottak nevelése és oktatása. Úgy kell cselekednünk, hogy megfeleljünk ennek a feladatnak és megteremtsük azokat a lehetőségeket, amelyeken keresztül, még a jelen megpróbáltatások idején is, a nevelés terén meg tudjuk szólítani a gyermekeket, a fiatalokat, de még a felnőtteket is. A remény, a bizalom és a jövő üzenetének továbbadásában figyeljünk a következőkre:

1. Törekedjünk a lehetőségekhez mérten és képességeink szerint *elsajátítani és begyakorolni a modern kommunikációs eszközök használatát*, ahogyan a nevelés és oktatás terén sokan eredményesen gyakorolják. Idősebb paptestvéreimnek ez problémát jelenthet, de a fiatalabb korosztály számára nélkülözhetetlen kelléke az eredményes lelkipásztorkodásnak. Ne értse senki félre: nem a személyes kapcsolatok háttérbe szorításáról van szó, hanem egy lehetőségről, amivel pótolhatjuk a személyes kapcsolatok hiányát.

2. Paptestvéreimet arra is buzdítom, hogy éljenek azokkal a *képzési lehetőségekkel*, amelyeket egyházmegyei katekétikai irodánkon keresztül, vagy éppen a nagyvárad székelyű Országos Magyar Továbbképző Központ szervezésében közvetítünk és ajánlunk hitoktatóinknak és papjainknak egyaránt.

3. A hitoktatók számára szükséges továbbképzési lehetőségek biztosításán túl fontosnak tartom, és kérem paptestvéreimtől, hogy a jövőben közös összefogással *erősítsük meg a pap és a hitoktató közötti együttműködést*. Az iskolában tevékenykedő hitoktatók lelkipásztori küldetésünk teljesítésében mellettünk állnak, és ezért úgy kell viszonyuljunk hozzájuk, mint szoros munkatársakhoz. Szorgalmazom tehát, hogy minden lelkipásztor álljon kapcsolatban a plébánia területén tevékenykedő hitoktatóval, hisz a jelen kihívások keretében szükségünk van egymás támogatására.

4. Nem utolsó sorban újból szorgalmazom, hogy plébániai közösségeinkben *teremtsük meg a gyermekekkel és a fiatalokkal való találkozás lehetőségét*. Többször halottam már, hogy nem tartunk hittanórát, mert az iskolában csak online oktatás van. Gondoljuk át komolyan a helyzetünket: találjuk meg a lehetőségét annak, hogy gyermekeink és fiataljaink ne maradjanak hitoktatás nélkül hosszú hónapokon keresztül. Itt is teret kell engednünk a kreativitásnak, hogy a hitéletre vonatkozó alapismeretek továbbadása és a közösségépítés apró lépései is helyet kapjanak lelkipásztori törekvéseinkben.

5. *Az elsőáldozók és a bérmlásra készülők előkészítését* minden plébános beszélje meg a jelöltek szüleivel és úgy állítsák be az előkészítő programját, hogy az elmúlt évben elmaradt csoportok ebben az évben elsőáldozáshoz, illetve bérmláshoz járulhassanak. Az elsőáldozásokat lehetőleg késő nyárra vagy őszre időzítsük, ezzel elegendő időt biztosítva a csoportok felkészítésére.

Kedves Paptestvéreimet azokkal a szavakkal bátorítom, amelyeket Ábrahám mondott Izsáknak a Mória hegyre vezető úton: „*Isten majd gondoskodik!*” (Ter 22, 8). Helyezzük mi is bizalmunkat a minket meghívó Istenbe, tegyük meg mindazt, ami tőlünk telik, mert Isten a mi helytállásunkkal akar új reményt és jövőt teremteni a világnak.

* * *

Nr. 329/2021.

TAVASZI KORONAGYŰLÉS

Mint már meghirdettük, szeretettel várom Paptestvéreimet a **2021. március 11-én d.e. 10.00 órakor** kezdődő tavaszi koronagyűlésre.

Nr. 330/2021.

AZ ELMÚLT ÉVBEN ELMARADT BÉRMÁLÁSOK IDŐPONTJAI

A járvány okozta nehézségek miatt az elmúlt évre tervezett bérmálásokra nem kerülhetett sor. Alább közlöm az elmaradt bérmálások új időpontjait:

július 3. (szombat) d.e. Tasnád; július 4. (vasárnap) d.e. Margitta; július 10. (szombat) d.e. Várad-Vár, Madarász; július 17. (szombat) d.e. Kárásztelek; július 18. (vasárnap) d.e. Selymesilosva; augusztus 29. (vasárnap) d.e. Kraszna, d.u. Bodonos; szeptember 19. (vasárnap) d.e. Biharszentjános.

* * *

Nr. 331/2021.

LITURGIKUS ÉS EGYHÁZMŰVÉSZETI BIZOTTSÁG

Örömmel és meglelégedéssel állapíthatom meg, hogy kedves paptestvéreim igen sok figyelmet fordítanak templomaink gondozására és szépítésére. Mindenkinek köszönöm azt, amit egyháztanácsosaikkal és a munkatársakkal templomaink állagának megőrzéséért tesznek. Hogy a nem kis áldozatok árán szépített templomaink ne csak az esztétikus szempontoknak feleljenek meg, hanem a liturgikus normák követésével biztosítsák a szent cselekményekhez szükséges teret, szépséget, egyensúlyt, tisztaságot és szentséget sugározva a hívek felé, háromtagú bizottságot neveztem meg, amelynek feladata lesz segítséget nyújtani a szakrális terek átrendezésével és átalakításával kapcsolatos kérdésekben. Liturgikus és egyházművészeti bizottságunk tagjai: **Ns. és Ft. PÁLOS István**, székesegyházi kanonok, lelkész, **Ft. VASS Csaba CM**, Várad, Szent Katalin-telepi plébános és **LAKATOS Attila**, történész, egyházművészeti gyűjteményünk felelőse.

* * *

Nr. 332/2021.

KÖSZÖNET A TALÁLKOZÁSÉRT

Az elmúlt év karácsonyát megelőző napokban sikerült meglátogatnom a Nagyváradon kívül élő és tevékenykedő paptestvéreimet. A rövid beszélgetések és a közös ima nagy ajándékot jelentettek számomra, mindenkinek hálásan köszönöm a kedvességet és a szívélyes vendéglátást. Köszönöm továbbá, hogy ilyen körülmények között is vállaltátok a házszentelést, ami sok családnak jelentett bátorítást és erőforrást a járvány idején. Isten fizesse meg mindazt, amit híveinkért vállaltok és tesztek! Imában hordozlak benneteket a 2021-es esztendőben is!

Nagyvárad, 2021. január 31-én.

†Böcskei László
megyés püspök m.p.